

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра методики та практики викладання іноземної мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи
Олександр ГОЛОВКО

_____

« ____ » _____ 2022 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лексикологія (з порівняльним компонентом)

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 філологія

освітня програма Англійська мова та література і переклад

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно)

вид дисципліни обов'язкова

факультет іноземних мов

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету іноземних мов

“26” серпня 2022 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Олена ЯЗЛОВИЦЬКА кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови.

Програму схвалено на засіданні кафедри методики та практики викладання іноземної мови

Протокол від “26” серпня 2022 року № 10

Завідувач кафедри методики та практики викладання іноземної мови

_____ Анастасія ПТУШКА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) Англійська мова та література і переклад

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) Англійська мова та література і переклад
_____ Людмила СОЛОЩУК
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов

Протокол від “26” серпня 2022 року № 5

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

_____ Анна КОТОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Лексикологія (з порівняльним компонентом)» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми Англійська мова та література і переклад підготовки першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно).

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни: оволодіння студентами системою знань з лексикології як мовознавчої дисципліни, а саме ознайомлення з базовими питаннями розділів курсу лексикології сучасної англійської мови, включаючи її предмет та завдання, словотвір, морфологічну та семантичну будову англійського слова; розгляд етимологічних засад англійської лексики, стилістичного та фразеологічного складу сучасної англійської лексичної системи; вивчення варіантів і діалектів англійської мови.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку філології, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК8. Здатність працювати індивідуально та в команді. Вміння організовувати роботу в команді, розуміння всіх етапів командної роботи.

ЗК9. Здатність спілкуватися в професійній діяльності, опрацювати фахову літературу.

ЗК11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Оволодіння загальнонауковими знаннями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

ЗК12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК14. Здатність проведення досліджень, що гарантує достовірність результатів, валідність їх використання у конкретних умовах.

Формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК3. Здатність вільно орієнтуватися в сучасних технологіях викладання іноземних мов у ЗВО та методологіях інтегрованого навчання предмета та іноземної мови.

ФК4. Здатність осмислювати лінгвістику як полісистему, розуміти сучасний шлях розвитку лінгвістики.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову в усній та письмовій формі, у жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному,

неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК8. Усвідомлення методологічного та організаційного підґрунтя, необхідного для дослідження чи інноваційної розробки у галузі філології (перекладу включно).

ФК9. Здатність презентувати результати своїх досліджень чи інноваційних розробок професійній спільноті, захищати інтелектуальну власність на результати своїх досліджень та інновацій.

ФК10. Здатність застосовувати поглиблені знання з філології (перекладу включно) для вирішення професійних завдань.

ФК11. Здатність опрацьовувати фахову літературу англійською та українською мовами.

ФК12. Вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі філології (перекладу включно).

ФК13. Володіння експресивними, емоційними, логічними засобами мови та здатність спрямовувати їх для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК14. Знання загальноприйнятих норм поведінки і моралі у міжособистісних та професійних стосунках і створення умов для їх дотримання.

1.3. Кількість кредитів 5

1.4. Загальна кількість годин 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
Обов'язкова
Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки
4-й
Семестр
7-й
Лекції
10 год.
Практичні, семінарські заняття
0 год.
Лабораторні заняття
0 год.
Самостійна робота
140 год.
у тому числі індивідуальні завдання
0 год.

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів.

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями англійською та українською мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання та самоосвіти, постійно підвищувати фахову компетентність.

ПРН4. Демонструвати розуміння фундаментальних принципів буття людини, природи, суспільства.

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології в цілому та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мови, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН10. Знати норми літературної англійської та української мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів англійською та українською мовами.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН14. Використовувати англійську та українську мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та перекладознавчий аналіз франкомовних текстів різних жанрів і стилів.

ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції з романської філології (перекладу включно), уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі філології та перекладу та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології (перекладу включно).

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Лексикологія англійської мови (теми у розділі відповідають темам лекційних занять).

Тема 1. Лексикологія як лінгвістична дисципліна. Об'єкт, предмет, базовий поняттєвий інструментарій лексикології. Взаємозв'язки з іншими науками.

Тема 2. Базові поняття та принципи сучасної лексичної семантики. Семантична структура слова. Принципи аналізу семантичної структури слова. Синонімія. Антонімія. Омонімія.

Поняття полісемії та метод контекстного аналізу слова.

Тема 3. Формальна, розмовна лексика та сленг. Евфемізми. Неологізми. Стилістично нейтральна та маркована лексика.

Тема 4. Фразеологія як галузь лексикології. Основні поняття фразеології. Принципи класифікації та способи утворення фразеологічних одиниць. Словотворення. Морфеми та їх типи. Продуктивні та непродуктивні способи словотворення.

Тема 5. Етимологічний склад англійської мови. Способи та шляхи запозичень, типи запозичених слів, критерії запозичень. Асиміляція запозичень та її типи. Етимологічний склад англійської мови. Критерії класифікації запозиченої лексики. Асиміляція запозичень та її типи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	8	9	10	11	12	13
Розділ 1.						
Разом за розділом 1	150	10				140
Усього годин	150	10				140

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Не передбачено робочим навчальним планом

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка до лекцій, написання конспекту, вивчення теоретичного матеріалу. Робота з теоретичною літературою задля підготовки до заліку.	140
	Разом	140

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено робочим навчальним планом

7. Методи навчання

- Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.
- Наочні методи: презентація, демонстрація, ілюстрація.
- Практичні методи: складання конспектів, рефератів, доповідей.
- Організація самостійного пошуку студентів.
- Робота з аудіо та відеоматеріалом.

8. Методи контролю

1. Метод усного контролю: індивідуальне або фронтальне опитування.
2. Метод письмового тестового контролю: індивідуальний реферат/доповідь/презентація; письмовий екзамен.
3. Метод самоконтролю.
- 4.

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні екзамену

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Екзамен	Сума
Розділ 1	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
20	Не передбачено робочим навчальним планом	Не передбачено робочим навчальним планом	20	80	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Розділ 1:

Поточна аудиторна робота 20 балів (4 бали за відвідування лекційного заняття)

Екзамен: 80 балів (тест на множинний вибір - 20 питань по 3 бали за правильну відповідь, письмова відповідь на відкриті питання - 4 питання по 5 балів за правильну відповідь)

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

1. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця, 2008. 248 с.
2. Веселевич І. Д. Практикум з лексикології сучасної англійської мови. Вінниця, 2001. 127 с.

3. Гороть Є. І. Нариси з лексикології сучасної англійської мови. Луцьк, 2008. 372 с.
4. Квеселевич Д.І. Практикум з лексикології сучасної англійської мови: Modern English Lexicology in Practice. Вінниця, 2001. 127 с.
5. Козуб Л.С. Modern English Lexicology. Тернопіль, 2011. 132 с.
6. Козьмик Г. О. Світ сучасної людини в контексті мовних змін: Інноваційні процеси у лексичній системі англійської мови на межі ХХ і ХХІ століть. Запоріжжя, 2011. 142 с.
7. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. Вінниця, 2003. 464 с.
8. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови - теорія та практика. Вінниця, 2007. 528 с.
9. Шамаєва Ю. Ю. Лексикологія англійської мови: Конспект лекцій (із завданнями). Харків, 2010. 88 с.
10. Jackson H. Words and their meaning. New York, 2013. 279 p.